

Učitelj pravi....

Vaši čolji naj bodo vedno v redu, nosite gumi podpetnike na čoljih, ker s tem prihranite denar, a pri hoji ne povzročajo ropota.

PALMA

GUMI-PODPETNIKI

JUGOSL. IZDELEK

Dobro se pri vsakem čevljarjem mojstru!

v kolikor jo moreš ti vsiliti, odnosno — drugače rečeno — kolikor si sposoben se žrtvovati zanj. To mora prodreti v zavest vseh državnih uradnikov. In ko se ustvari ta splošna stanovska zavest, tedaj se ne bo moglo dogajati: da bi na stotine in tisoče učiteljev, ali profesorjev, ali poštarjev stalo izven svojih strokovnih organizacij — iz najsebičnejših pobud (da ne plačujejo članarine!), računajoč, da se bodo v vsakem primeru tudi oni okoristili z rezultatom, ki jih dosežejo oni združeni njegovi tovariši, ki se ne plašijo materialnih žrtev. Kdor koli tako računa, ni dober človek in ne zasluži pažnje svojih tovarišev; še več nego to, on je neposreden sovražnik svojim tovarišem kakor tudi samemu sebi, ker udružuje, ako bi imelo tudi njega v svojih vrstah, bi, ker bi bilo močnejše, prišlo tudi do hitrejših in povoljnejših rezultatov. Zaradi tega je treba take sebičneže po pravih bojkotirati.

Prvi problem je, kakor vidimo, v tem, da s širjenjem stanovske zavesti in obračanjem glave od sebičnežev zberemo v svojih strokovnih združenjih vse brez razlike. Drugi problem je prav tako važen. Ko se izvrši zbiranje vseh, je treba nadaljevati, da se ustvari in obdrži visoko enoten duh, enotna volja, da tudi javnost in odgovorni činitelji vidijo

pred seboj vedno ves stan složen in pogumen kadarkoli so v vprašanju stanovski interesi (ne samo materialni!). Trezna stanovska zavest mora onemogočiti razne puntarje in sejale razdora, ki — včasih iz strankarskih, največkrat pa iz sebičnih razlogov — vnašajo neshodno in razdor in z brezsmiselnimi prepriparizirajo vse moči celote. S kakimi besedami naj označimo gospoda, ki je na nekem stanovskem zborovanju zahteval, da se izglasuje nezaupnico predsedniku stanovske organizacije zaradi tega, ker je prišel v spor z oblastmi, — a njemu in vsem ljudem je dobro znano, da je prišlo do spora, ker je ta predsednik pravilno in možato branil interese svojega stanu! Treba je delati v tej smeri, da bo razvita stanovska zavest stala borbenejša nego kdajkoli za človekom ali za ljudmi, ki stavijo na kocko svoj osebni položaj za dobrobit celote.

Šele tedaj, ko se v stanovskem pogledu toliko popravimo, da nas na vprašanju stanovske solidarnosti nikdo in nič ne more razdružiti, in niti omajati, šele tedaj bomo mogli s pravico misliti:

Sedaj nas bodo spoštovali, ker smo močni in pripravljeni na borbo.

R. Knežević,
preds. Jugosl. prof. združenja.

Pravi Slovenci, Vindiši in južna Štajerska

Graška »Tagespost« je 10. aprila t. l. objavila članek »Slovenci na Koroškem«, dva dni prej pa »Berliner Tageblatt« članek »Spodnje Štajersko«. Prvi deli prebivalstvo Koroške v prave Slovence in Vindiše potrjujejo pri tem našo zgodovino, kar dokazuje še vedno staro miselnost avstrijskega nemštva; drugi pa opisuje »trnjevo« pot Nemcev na Južnem Štajerskem v kulturnem, jezikovnem in verskem pogledu. Je to jeremijada, katerih smo že videni in katere lahko ovržemo z dokazi iz svobodnega življenja Nemcev v naši deželi. Pri tem dokazovanju in primerjanju nam seveda bolet stiska srce, ko naša »balkanska« kultura daje pri nas živeti Nemcem in celo Nemčurjem popolno svobodo. Pisca sta vsekakor sodila situacijo po narodnem reku »Vsak sodi po svojem kopitu«.

Predalec bi zašli, ako bi razpravljali o vseh in obeh člankih predbacivanih natolevanj in pretvorb, ne da bi pri tem zopet odkrili ran našega naroda. Vendar mora učiteljstvo, ki je v vseh teh bojih stalo z drugimi borci na vidnem mestu, zopet izpolniti zahteve vklesane v gosposvetski kamen ter isto toliko staro slovensko tradicijo. Že leta 1444. je naš zadnji knez Ingo prepustil Ernestu Zelnecemu oblast nad Slovenci in vendar so morali Nemci na Koroškem leta 1920. v slovenskem jeziku — v jeziku ondotnega prebivalstva — agitirati za svojo zmago, pri čemer so se posluževali tudi pretvorb, prevar, glasovanja mrtvih in najširoko-

posrednem štiku z narodom, borilo se v družini in šolah proti nemškimi organizacijam in njihovimi ponemčevalnicami Schulvereine. Stoletja je obiskoval njihove hiše, stoletja počeval otroke v jeziku pradedov. Zato ob tej priliki lahko z drugimi branitelji odločno zavrne nesmiselne zahteve z Dunaja in Berlina.

Učiteljstvo, kot najtesnejši delavec z narodom in dober poznavalec njegove usmerjenosti, najstrožje obsoja pretvorbe različnih starih nemških in avstrijskih možganov, ki skušajo iz samokoristnih nagonov deliti Slovence na Koroškem v različne med seboj nerazumevajoče se skupine, kakor tudi odločno zavračajo absurdne trditve bivših absolutistov o »trnjevi« poti Nemcev na bivšem južnem Štajerskem. V dokaz prvega navajamo tisočletno uporabo slovenskega jezika na Koroškem, ki se nikoli tako ne razlikuje v svojih narečjih kot n. pr. Nemec iz severa in njegov brat iz juga ali pa celo zlahka nemščina Dunajčanov in naših Kočevarjev ter isto toliko staro slovensko tradicijo. Že leta 1444. je naš zadnji knez Ingo prepustil Ernestu Zelnecemu oblast nad Slovenci in vendar so morali Nemci na Koroškem leta 1920. v slovenskem jeziku — v jeziku ondotnega prebivalstva — agitirati za svojo zmago, pri čemer so se posluževali tudi pretvorb, prevar, glasovanja mrtvih in najširoko-

Trije kralji ogradarski

Ko so prišli dnevi stiske in pomanjkanja, so se zbrali trije kralji ogradarski, Cifra, Matjažek in Holaj, sedli so za mizo in pri tretjem litru so si razdelili vse dobroto in čednosti tega sveta. Holaj je vzel v zakup rodoljubje, Cifra napredek in pridnost in Matjažek poštenost. Bili so rodovitni časi, blagodejen dež je rosil z neba in čednosti so uspevale in se razbuhotile, dajale so obilen sad in kašče vseh treh kraljev so bile zvrhane polne.

Nerodne postave so pa izmalile blagoslovljeno življenje, z dobrimi leti je prišel v Ogrado učitelj Tomaž. Star je bil že, trudno je hodil, kot bi se hotel v zatišju odpociti od vsega hudega, kar je že prestal. Ograda se ga je razveselila, Tomaž se je pa samo smehljaj. Niti iskric hudoobje ni bilo v njegovem srečnem, najboljši zakrknjenemu grešniku je vse dobljivo odpustil, tiho je opravljal svoje delo in se ni brigal za svet. Skromno je stopal mimo hiš in se pokrival pred vsakim znamenjem. Prešli so dnevi, v Ogradi so se privadili starega gospoda, napol svetnik se jim je zdel, otroci so tekali za njim, stari ljudje so ga ustavljali.

»Tak poštenjak!« so govorili med seboj. »Ze na zunaj se vidi, kakšen je. Takega ne premore Ograda.«

»Poštenjak!« je nezadovoljno majal z glavo Matjažek. »Kakšne postave so to? Kar tako se priklati od nekega star človeka in vzame človeku vso čast. Vprašam vas, ali je to prav?«

Pa je poklical še Cifro in Holaja in že pri prvem litru so sklenili, da to ni prav in da Ograda tega ne sme trpeti.

»Ti, samo ti, imaš pravico biti največji poštenjak v Ogradi,« sta rekla Cifra in Holaj. »To se vendar razume! Kakšen red pa bi bil to, da pride neobdiganter kak berač, ki nam vse naše čednosti odnese, tako rekoč ukrade.«

In učitelj Tomaž je dobil pismo, naj pospravi svoje stvari in naj se premakne v Tihi dol, zakaj, to vendar ne gre, da bi bil narodu v spotiko. Otroci so jokali, ljudje niso razumeli, ali je uradna potreba in Matjažek se je oddahnil.

Pa so poslali v Ogrado drugega učitelja, krepkega in resnega in brž so se ga ljudje razveselili. Še Matjažek ga je poklical na pol litra. Novi učitelj ni stopal tako trudno, bil je poln življenja in imel je žuljave roke. Stopal je po vrtovih, ni dosti govoril, vzel je škarje, obrezoval drevje, cepil, zdravil bolno živino, delal prošnje za vaška pota, učil kmetovanja, od jutra do večera je bil na nogah, od hiše do hiše je hodil, nikdar se ni utrudil.

»Ta je prav,« so se blagovili ljudje, »daleč naokoli nimajo takega. Ta je za napredek, za delo, človek, kakor jih ne poznamo na Ogradi.«

»Kaj?« je vzkliknil Cifra, drugi kralj. »Za napredek sem vendar jaz, vso učenost sem pretehtal in zmeraj sem delal za blagostanje in gospodarstvo. Kaj bi se tak človek mešal v naše delo! Ali je to taka pravica, kak red?«

In oba kralja sta vzkliknila, da to ni noben red in da Ograda trpi zaradi nereda.

»Za napredek smo že mi tukaj, Sicer pa ne maramo novotarij in ljudsko mnenje je treba spoštovati.«

In tudi drugi učitelj je dobil ukaz, naj odide, da bi ne bil v napotje splošnemu napredku in blagostanju. Otroci so jokali, ljudje

Novost!

Pristnobarvne, lahke bombažaste tkanine za obleke ki se ne mečkajo.

A. ŽLENDER
Ljubljana, Mestni trg 22

grudnejših obljub svobodi. Naš narod je v kljub sto- in stoletnemu robstvu ostal vedno za germanizacijo odporen.

Iluziji nemškega dopisnika o »nemški deželi med Savo in Dravo« odgovarja učiteljstvo, zavedajoč se nepotrebnosti razprave tega vprašanja, samo tole, da je to samo nadaljnji korak njihovega sistematičnega grabljenja naše zemlje, da je tu narod isto tako odporen proti germanizaciji kakor na Koroškem in da smo Jugoslovani tolerantnejše postopali z njimi, kakor pa marsikatera velešla, ki z največjim bobnom razglasuje svoje razumevanje do kulturnih vrednot naše na-

rodne manjšine. Našim Nemcem se godi mnogo bolj, kot pa njihovim bratcem prav v bližini meje ali celo onim v rajhu. Poleg svobodnega šolstva vseh vrst uživajo popolno svobodo Kulturni, Sängervereine, cerkvene občine, itd. A naši bratje na Koroškem — molče!

Učiteljstvo je in bo stalo vedno z vsemi drugimi borci na mejah svoje domovine kot bučen čuvar jugoslovanske zemlje in njenega svobodnega roda ter bo sočustvovalo s trpečimi brati severno Karavank in južno Julijskih Alp, dokler tudi njim ne vzklije svoboda!

Rupnik Vinko.

Dvodnevni vrtnarski tečaj za učiteljice

V St. Juriju ob južni železnici se je v tamošnji banovinski kmetijski šoli v dneh 20. in 21. aprila vršil vrtnarski tečaj za učiteljice ter žene in dekleta meščanskih slojev. Med udeleženkami je bilo tudi 36 učiteljic, ki so prispele iz različnih krajev banovine. — Tečaj je bil praktičen in teoretičen in je imel poleg poučnega, še namen dvigniti med že obstoječimi sadjarskimi in vrtnarskimi društvi po deželi zanimanje za vrtnarsko panogo, ki se po deželi bolj zanemarija, k čemer naj bi pripomogle tudi naše učiteljice. Osnujejo naj se pri društvi vrtnarski odseki.

Program tečaja je bil zelo posrečen. Kljub kratko odmerjenemu času je bila v tečaju predelana vsa potrebna snov. Glavni predavatelj strokovni učitelj g. Vardjan je na svojstven način strokovnjaško predaval o na-

črtih šolskih vrtov, o družinskih, počitniških (weekendskih), Schreiberjevih in drugih vrto- v, o obdelovanju vrtnih zemelj, rabi sodobnega vrtnega orodja, enojenju, sejanju in oskrbovanju zelenjadnih rastlin, o gnojaki, toplakih, silnicah in izkoriščanju enojakov.

Snov drugega dne je bila: posebno zelenjadništvo, najvažnejše zelenjadnice in njihova vzgoja in oskrba, spravljane zelenjadnic, najvažnejše cvetice na vrtu, na oknu in oskrba cvetic. Gospod predavatelj je tudi sicer ob vsaki priliki ustregel vsakomu: s svojimi bogatimi nasveti. — Praktična dela je vodil neumorni vrtnar gosp. Korber z velikim potrpljenjem, kakaj učiteljice nismo varčevale z vprašanji. Tečaj je vsekakor dobro uspel in je svoj namen dosegel. Ob letu bi ga kazalo obnoviti in raztegniti. — KČ.

Smučarski tečaj za učiteljske

Lepi spomladanski dnevi se pričenjajo, z njimi pa se je umaknila tudi zima visoko v gore. Mladina bo zopet gojila razne telesne vaje na prostem. Kakor je pri nas v obilni meri poskrbljeno za razmah »poletne« telovadbe, tako se živo občuti pomanjkanje strokovnega smučarskega pouka v šoli. Ker manjka učiteljev-smučarjev, ostaja mladina marsikje v zimskem času brez pouka v smučanju. Ta nedostatek v telesni vzgoji skuša sčasoma odpraviti kr. banska uprava.

Na njeno pobudo se je letos prvič uvedlo smučanje na učiteljske, in sicer v V. letnik. Smučarski tečaj za učiteljske se je vršil radi letošnjih neugodnih snežnih razmer in radi pomanjkanja prostega časa od 14. do 16. febr. na Veliki planini in se je nadaljeval o velikonočnih počitnicah od 13. do 17. aprila na Voglu v Bohinju.

Vodstvo in nadzorstvo tečaja je bilo poverjeno g. prof. Jerasu Josipu, referentu za telesno vzgojo pri kr. banski upravi. Namen tega koristnega tečaja je vzgojiti kader učiteljev-smučarjev, ki bodo v poznejših letih uspešno poučevali smučanje v šoli.

Telesna vzgoja in duševna izobrazba sta v okviru celotne vzgoje enakovredni. Prirodno, to je praktično uporabljiv vajam je treba dajati prednost. Z njimi premagamo ovire, zapreke v vsakdanjem življenju (reden obisk šole v gorskih vaseh, kjer so smučarji prometno sredstvo). Z njimi utrjujemo zdravje, razvijamo smisel za prirodo in spoznava-

mo krasoto naše domovine. Smučanje vpliva na pogum in navajajo na red. Vrhunskih uspehov (rekordov) pa pri telesni vzgoji v narodni šoli ne zahtevamo, saj se itak prekmalu pokažejo med mladino sami od sebe nepravilni in nezdružni športni izrodki, ki se n. pr. v nogometu najbolj živo odražajo. Tu je treba res prave vzgoje. Doživetje lastnega uspeha sicer stopnjuje veselje do športa, ne sme pa prekoračiti zdrave meje.

Za zdravje v tečaju je skrbela gospa dr. Lunaček. K sreči so bili vsi tečajniki pri najboljšem zdravju; saj so fantje pod nadzorstvom prof. telovadbe g. Vinka Zaletla pokazali, da je prvi pogoj uspeha v tečaju red in disciplina, ki ne vlada samo na učiteljski, ampak tudi v naravi, da se tako preprečijo nepotrebne nezgode.

Tehnični vodja tečaja je bil naš smučarski pionir, priznani stari praktik t. l. Ivan Tavčar, ki je vodil 1. skupino. 2. skupino pa je prevzel tov. Janko Sicerl. Oba smučarska učitelja sta z obilno strokovno in pedagoško prakso vodila po preizkušenih metodah praktični in teoretični del pouka.

Zjutraj so bile najprej na vrsti gimnastične vaje. Nato so sledile praktične vaje. Po predpisanim učnem načrtu je bilo postopoma predelana metodsko vsa smučarska tehnika. Vmes so bile vpletene tudi razne smučarske igre. Popoldne je bilo ponavljanje snovi. (Praktična uporaba predelane snovi na kratkih izletih.) V večernih urah so se vršila predavanja.

Tov. Tavčar je predaval sledeče:

Smučarska oprema, smučarska tehnika, zgodovina smučarstva, orientacija v planinah s pomočjo zemljevida in kompasa, nevarnosti zime, gradnja zaslihih zavetišč, transport ponesrečencev i. dr.

G. dr. Lunačkova je govorila o higieni smučanja, o poškodbah, o prvi pomoči v nevarnostih itd.

Tov. Sicerl je pripovedoval naslednje: Metodika smučanja, smučanje v šoli (smučarska ura — dve učni sliki), organizacija smučarstva med šolsko mladino in med narodom.

Vsi tečajniki so pazljivo sledili pouku in marljivo sodelovali v tečaju. O tem so pričale živahne debate, ki so se vršile zvečer po končanem delu, ki je trajalo od ranega jutra do poznega večera natančno določeno po urniku. Po debati pa se je razvila dostojna (na planinah ni vedno tako), tovariška zabava. Ob zvokih kitare se je oglašil krepki pevski zbor z lastno smučarsko himno.

Prav ljubke kuplete je pel tečajnik Žitnik. Tov. Sicerl pa je s humorjem pripovedoval zanimive smučarske dogodivščine naših malčkov. V taki obliki seveda ni mogla smuka utruditi in dolgočasiti ostalih številnih gostov, ki so delili toplo-zavetje pod gostoljubno streho Skalaškega doma na Voglu z banov. tečajniki, ki so preživeli tu par ur poštene zabave, zavedajoč se, da jih čaka kmalu zopet težak življenjski boj za obstanek.

Ob zaključku tečaja se je g. referent Jeras v imenu banske uprave zahvalil vsem sodelavcem za njihov pooprtrvovalni trud ter bodril tečajnike naj pridobijo znanje ponese med narod in naj povsod širijo smučanje — to lepo telesno panogo. V imenu tečajnikov

Venceslav Winkler